

Eduskuntatyön erityispiirteistä

Johtava tietoasiantuntija Turja Timo 21.1.2020

Arvoisat kuulijat,

tarkoitukseni on puhua teille kansanedustajista tiedon käyttäjinä. Puheeni perustuu laajaan historialliseen aineistoon ja tulen käyttämään paljon esimerkkejä ihan yksikamarisen eduskunnan alkuajoiltakin. Vaikka maailma on muuttunut, kansanedustajien asema ei ole ja nykyisetkin edustajat kohtaavat aivan samantlaisia haasteita ja kysymyksiä kuin kollegat sata vuotta sitten.

Lähden kuitenkin liikkeelle eräästä konkreettisesta tapauksesta, joka sattui muutamia vuosia sitten maa- ja metsätalousvaliokunnassa. Silloin nimittäin Kallion hipsterit ja maatalousyrittäjät löysivät toisensa. Molemmat halusivat raakamaitoa. Suomessa maito on perinteisesti pitänyt pastöroida, jotta sitä voidaan myydä. Pastöroinnissa maito kuumennetaan ja ihmiselle haitalliset bakteerit tuhoetaan. Kaikki eivät kuitenkaan tahdo juoda tällaista maitoa, koska heidän mielestä tässä käsittelyssä häviävät myös terveelliset ainesosat. Niinpä he halusivat juoda käsittelemätöntä raakamaitoa.

Tällainen keskustelu maailmalla alkoi jo vuosikymmeniä sitten ja vähitellen se saapui Suomeenkin. Hallitus tarttui toimeen ja valmisteli elintarvikelain uudistuksen, joka salli raakamaidon myymisen kuluttajille myös Suomessa. Kuluttajajärjestöt tukivat uudistusta, kuten myös maataloustuottajat. Kun asiaa käsiteltiin valiokunnassa, ainoastaan eräs taho vastusti uudistusta jyrkästi: lääkärit. Valiokunnassa kuultiin maamme parhaita asiantuntijalääkäreitä, jotka yksimielisesti olivat sitä mieltä, että tällaista muutosta lakiin ei pidä tehdä. Muutos olisi ihmisten terveydelle vaarallinen, koska käsittelemätön maito voi levittää hengenvaarallisia tauteja, kuten listerioosia.

Kun lausunnot oli saatu ja kuuleminen tehty, jokainen valiokunnan kansanedustaja joutui miettimään omaa kantaansa. Kansanedustajat hyväksyivät hallituksen esityksen, vaikka se oli vastoin parasta mahdollista lääketieteellistä tietoa. Eräs kansanedustaja kertoi minulle, että päätöstä tehdessään hän ei suinkaan miettinyt, mikä tieto on oikeaa tai väärää, vaan mikä merkitys tiedolla on suhteessa arvoihin. Edustaja sanoi kannattaneensa uudistusta, koska asetti vapauden tärkeämmäksi arvoksi kuin asiantuntijalausunnoissa esille tuodun huolen. Jos kuluttajat haluavat juoda tällaista maitoa ja tuottajat haluavat sitä tuottaa, eikö tämä kuluttajan ja tuottajan vapaus ole tärkeämpi asia kuin lääketieteen tutkijoiden varoittelut?

Tällaisia päätöksentekotilanteita kansanedustajat kohtaavat jatkuvasti, vastakkain eivät ole oikea ja väärä tieto vaan arvot ja tieto. Varmasti jokainen meistä on sitä mieltä, että poliittisten päätösten tulee perustua parhaaseen mahdolliseen tietoon. On muotia puhua näyttöön perustuvasta päätöksenteosta tai tutkitun tiedon hyödyntämisestä politiikassa, mutta harvemmin kysytään, pitääkö kansanedustajan sitten tyytyä vain rooliinsa muualta saadun tiedon toimeenpanijana. Minun mielestäni ei pidä. Kansanedustajan täytyy säilyttää autonomiansa ja vapautensa niin laajana, että tarvittaessa hän voi tehdä päätöksiä myös vasten asiantuntijoiden näkemyksiä, jos oma harkinta osoittaa sen oikeaksi. Eri asia on sitten se, onko tämä aina viisasta. Yllä mainitussa tapauksessa lääkäreiden varoittelut osoittautuivat nimittäin aiheellisiksi. Suomessa ainakin muutama pikkulapsi on saanut hengenvaarallisen infektion tästä maidosta.

Loppuosa tästä puheestani onkin sitten tämän näkemyksen perustelua. Kuten tiedämme, kansanedustajan riippumattomuus on taattu jo perustuslaissa: ”kansanedustaja on velvollinen toimessaan noudattamaan oikeutta ja totuutta. Hän on siinä velvollinen noudattamaan perustuslakia, eivätkä häntä sido muut määräykset.”

Perinteisesti kansanedustajat ovat käsittäneet tämän riippumattomuuden riippumattomuudeksi myös asiantuntijavallasta. Eduskunnan entinen varapuhemies ja pitkäaikainen kansanedustaja Viljami Kalliokoski sanoi kerran, että ”kansanedustaja on velvollinen antamaan asiantuntijan esittämälle mielipiteelle kaiken huomion ja tunnustuksen, mutta hän on velvollinen myöskin oman käsityksensä mukaan harkitsemaan asiaa, vaikka se saattaa tuntua röyhkeältä silloin kun edustaja ei ole varsinainen asiantuntija. Jos edustajan oma käsitys sanoo, että asiantuntijan esittämän käsityksen mukaisesti asia ratkaisemalla ei päästä parhaaseen mahdolliseen tulokseen, edustaja on velvollinen pyrkimään ratkaisuun toista tietä kuin asiantuntijat ovat asialle viitoittaneet.”

Tämä Kalliokosken lausunto oli osa keskustelua, jossa pohdittiin, pitäisikö poliittista valtaa antaa kansanedustajilta enemmän asiantuntijoille. Kivimäen hallitus toi 1930-luvun alussa eduskuntaan esityksen, jonka perusteella eduskunnan taloudellisesti merkittävimmät päätökset alistettaisiin talousneuvoston hyväksyttäväksi, joka voisi halutessaan estää niiden toimeenpanon. Talousneuvostossa edustettuina olisivat olleet muun muassa Helsingin yliopiston nimittämät tutkijat. Kansanedustajat eivät tätä esitystä hyväksyneet, koska käytännössä katsoivat sen merkitsevän siirtymistä kaksikamariseen eduskuntaan. Aina kun nykyisin vaaditaan lisää asiantuntijoiden kuulemista, mieleeni tulee tämä esimerkki: tahtooko joku todella luoda asiantuntijoista tällaisen ylemmän kamarin?

Jos kansanedustajaa perustuslain mukaan sitovat vain oikeus ja totuus, mitä tämä oikein tarkoittaa? Tätä on vaikea edes kysyä, koska on helppo ymmärtää, että meillä kaikilla on erilainen käsitys asioiden oikeudellisuudesta tai totuudellisuudesta. Siitä olen kuitenkin varma, että muodostaessaan näitä perimmäisiä uskomuksia ihminen aina joutuu turvautumaan johonkin kognitiiviseen auktoriteettiin. Amerikkalainen informaatiotutkija Patrick Wilson on esittänyt mielenkiintoisen tulkinnan ihmisen maailmankatsomuksen synnystä. Hänen mukaansa ihmisen maailmankatsomuksen kehitykseen vaikuttavat omat havainnot ja kokemukset. Kaikkea ihminen ei kuitenkaan voi omin silmin nähdä tai korvin kuulla vaan hän joutuu paljon kuuntelemaan myös muita, katselemaan televisiota, lukemaan lehtiä ja seuraamaan nettiä. Meidän maailmankatsomuksemme suurelta osin perustuu siihen, mitä olemme oppineet muilta ihmisiltä. Kun seulomme tätä kaikkea tietoa, valikoimme siitä maailmankatsomukseemme juuri sellaista, jota pidämme luotettavana ja oikeana. Eri ihmisille eri tieto voi olla luotettavaa ja joku voi pitää tällaisena kognitiivisena auktoriteettina, vaikka yksittäistä tutkijaa, joku toinen Raamattua, joku kolmas Kim Kardashiania. Ihminen voi muodostaa myös maailmankatsomuksen, jossa kaikki nämä ovat läsnä samanaikaisesti.

Demokratiassa jokaisella edustajalla on erilaiset maailmankatsomukselliset auktoriteetit, mutta toki on paljon myös yhteistä, jaammehan sentään yhteisen kielen, koulun ja kulttuurin. Kuitenkin vain harvoin eduskunnassa päästään yksimielisyyteen siitä, mikä oikein on luotettavinta tietoa. Akateemisesta keskustelusta eduskunta eroaa siinä, että kansanedustajat lähes poikkeuksetta arvioivat tietoa myös omia kokemuksiaan vasten. Tieteellisessä argumentaatiOSSahan näin ei juuri tapahdu, että oma kokemus kumoaisi tieteellisen johtopäätöksen.

Eduskunnassa asiantuntijatiedon luotettavuus sen sijaan voidaan asettaa kyseenalaiseksi aivan yksittäisen ihmisen kokemuksen perusteella. Edustaja Kivisalo kertoi omasta suhtautumisestaan asiantuntijoihin näin:

”Kirjoitettujen kirjojen lisäksi, joita perustuslakivaliokunnassa oli, olen lukenut sitä elävän elämän kirjaa, joka Hämeenlinnassa on elävää todellisuutta, ja minä uskon sitä kirjaa varmemmin. Jos joku panisi esim. tuoliin kirjoitetun lapun, että tämä on pöytä, niin minä en uskoisi sitä, vaikka kirjoittaja olisi kuinka suuri herra.”

Kun kieltolakia purettiin vuonna 1932, eduskunnassa syntyi hyvin mielenkiintoinen keskustelu tieteellisen tiedon arvioinnista ja omien kokemusten merkityksestä. Hallitus toi tuolloin eduskuntaan esityksen, että elinkeinoilmoituksen tehneet ihmiset saisivat valmistaa mietoa mallasjuomaa, jonka alkoholipitoisuus voi olla enintään 2,25 painoprosenttia.

Esitys herätti paljon kiivasta keskustelua siitä, onko tällainen juoma päihdyttävää vai ei. Valiokunnassa kuultiin useita professoreita, mutta he eivät olleet yksimielisiä. Niinpä lopulta valiokuntaan tuotiin tätä juomaa kokeiltavaksi, jotta edustajat voisivat itse arvioida, tulevatko sen juomisesta humalaan vai ei. Jokainen joi olutta ja teki päätöksensä sitten sen perusteella. Edustaja Kivisalo sanoi, että ”tämä oma kokemus merkitsee minulle enemmän kuin kenenkään tiedemiehen päinvastaiset vakuuttelut.”

Toinen edustaja – Bror Päivänsalo – piti asian käsittelyssä myös erittäin mielenkiintoisen puheen tieteellisen tiedon merkityksestä:

”Me kunnioitamme tiedettä, mutta meidän täytyy muistaa, ettemme kuitenkaan aina saa ”jurare in verba magistri”, kulkea mestarin jalanjäljissä. Sillä jos aina seuraamme tiedemiehiä ja olisimme seuranneet, niin junassakaan ei voisi matkustaa. Sillä kun ensimmäistä junaa suunniteltiin, pyydettiin Ranskan akatemian lausunto ja tiedemiehet pitivät mahdottomana, että juna kestäisi sitä ilman vastusta, mistä on kysymys. Tiedemiehet erehtyivät silloin ja ovat erehtyneet vieläkin. Sen tähden meidän on muistettava, että jos joku tiedemies sanoo, että olut ei juovuta, tulee toinen tiedemies, joka sanoo, että juovuttaa. Jos yksi tiedemies tutkii siellä, toinen tutkii täällä, ja huomenna tulokset saatetaan kumota.”

Koko yksikamarisen eduskunnan ajan kansanedustajat ovat siis keskustelleet asiantuntijatiedosta ja tieteellisestä tiedosta. Vaikka eri alojen tutkijoiden välittämän tiedon luotettavuutta saatetaan arvioida joskus kriittisesti, kansanedustajien arvostus tutkijoita kohtaan on kasvanut. Vuonna 2012 tehdyssä tutkimuksessa arvioitiin, että riippumattomilla asiantuntijoilla, kuten professoreilla ja tutkijoilla, on toiseksi eniten valtaa valiokunnan tekemiin päätöksiin. Heitä enemmän – ja ylivoimaisesti eniten – valtaa on hallituksen esitystä valmistelevalle ministeriön edustajilla. Samalla kun arvostus on kasvanut, tieteellisiä asiantuntijoita myös kutsutaan valiokuntiin yhä enemmän kuultaviksi. Ennen sotaa esimerkiksi perustuslakivaliokunta teki melkein 70 prosenttia päätöksistä kuulematta lainkaan valtiosääntötutkijoita, nykyisin heitä kuullaan käytännöllisesti katsoen melkein jokaisen asian käsittelyssä.

Poliittisen järjestelmämme parlamentarisoituminen on kuitenkin samalla hidastanut asiantuntijatiedon välittymistä. Suomen poliittisessa historiassa on esimerkki, kuinka vajaan vuoden erään tutkijan tekemästä tutkimushavainnosta syntyi uusi laki. Vuonna 1972 julkaistiin Risto Näätäsen kirja [Maantiekuolema](#). Samana vuonna maamme liikenteessä kuoli 1 156 ihmistä. Järkyttävä määrä kun ottaa huomioon, että viime vuonna liikennekuolemia oli 234. Kirjassaan Näätänen esitti liikennekuolemien ehkäisemistä mm. nopeusrajoitusten tiukentamisella ja keskikaistojen rakentamisella. Presidentti Kekkonen luki kirjan ja uuden vuoden puheessaan vuonna 1973 otti esille asian, miksi Suomessa ei ole yleisiä nopeusrajoituksia kuten Ruotsissa ja Norjassa. Kekkonen puheen jälkeen asiaan alkoi käsitellä työryhmä, jonka työn tuloksena Suomeen säädettiin tiekohtaiset nopeusrajoitukset elokuussa 1973.

Parlamentaarinen valmistelu harvoin toimii näin nopeasti kuin Kekkonen Suomessa. Siinä on monta vaihetta ja jokaisessa vaiheessa asiantuntijatiedolla on erilainen merkitys. Suurimmillaan asiantuntijoiden vaikutus

on päätöksenteon alkuvaiheessa, kun asiat vielä eivät ole politisoituneet ja puolueet eivät ole määritelleet kantaansa. Mitä pidemmälle päätöksenteko etenee ja mitä enemmän kansanedustajat asiasta tietävät, sitä vähemmän asiantuntijat voivat siihen vaikuttaa. Olen itse löytänyt eduskunnan pöytäkirjoista ainoastaan yhden kerran, kun edustaja on sanonut täysistunnossa muuttaneensa mieltään sen perusteella, mitä asiantuntija on sanonut valiokunnassa. Toki tiedän, että tällaisia asenteiden ja mielipiteiden muutoksia tapahtuu, mutta julkisesti sitä harvemmin tunnustetaan. Nyt sellainen kuitenkin tapahtui vuonna 1975, kun eräs kristillisen liiton kansanedustaja sanoi muuttaneensa mieltään Valco –kuvaputkitekseen perustamisesta, koska asiantuntijana ollut radiotekniikan professori kertoi niin pätevästi sen teknologian olevan vanhentunutta.

Nämä esimerkit kertovat siitä, kuinka kansanedustajat ja poliitikot helposti keskusteluissa vetoavat tiettyihin auktoriteetteihin, kuten vaikkapa tutkijoihin. Joskus tämä on mennyt niinkin pitkälle, että istuntosalissa on luettu kokonainen kirja oman näkemyksen perusteluksi. Enää tämä ei ole mahdollista. Hyvin perustein voidaan kysyä, onko suomalainen poliittinen kulttuuri poikkeuksellisen auktoriteettiuskoista. Parlamentarismin synnyinsijoilla Iso-Britannian alahuoneessa edustajat eivät saa lukea suoria siteerauksia vaan kaikki sanottavat asiat pitää muotoilla omin sanoin ja ei-kirjallisessa muodossa. Ajatuksena on se, että edustajan tulee olla ainoa auktoriteetti puhuessaan parlamentissa, siteerauksilla hän siirtää valtansa ulkopuolisille asiantuntijoille, eikä sitä pidä tehdä.

Meillä Suomessa päätöksenteon eri vaiheissa tutkimustulokset ja –havainnot muuttuvat osaksi poliittista retoriikkaa. Niitä käytetään oman poliittisen näkemysten perustelemiseen ja puolustamiseen. Eräs amerikkalainen politiikan tutkija kerran sanoi, että Yhdysvalloissa amerikkalaiset kongressiedustajat käyttävät asiantuntijatietoa niin kuin juopunut ihminen käyttää katulamppua: etsiäkseen siitä tukea, ei välttämättä valoa. Näin kyyninen ei kuitenkaan välttämättä tarvitse olla. Tieteellisellä tiedolla voi olla tärkeä merkitys, mutta sen suoranaista vaikutusta on lähes mahdotonta mitata. Hyvin usein vaikutus on epäsuoraa: kansanedustajat saavat lukemistaan tutkimuksista erilaisia ajatuksia, ideoita, käsitteitä ja oivalluksia asioiden hahmottamiseen. Harvoin he kuitenkaan löytävät konkreettisia ehdotuksia asioiden ratkaisemiseen. Joskus sekini toki voi olla mahdollista, kuten esimerkki tästä Risto Näätäsen Maantiekuoolemasta osoittaa.

Väinö Voinmaa, eräs suomalaisen parlamenttihin historian tärkeimmistä kansanedustajista, joka samalla oli itse myös tiedemies ja professori, sanoi aikoinaan jotakin hyvin olennaista kansanedustajan tehtävästä tieteen ja asiantuntijoiden arvioijana:

”Lääketeolliset tutkimukset ovat huomioonotettavia seikkoja, mutta yhteiskunnallisissa asioissa ne eivät mitenkään ole ratkaisevia, sillä yhteiskunnan kokemuksen, yhteiskunnan oman edun ja yhteiskunnan tarpeen täytyy olla ratkaisevia.” Jälleen palaamme siihen, että parlamentaarisisessa päätöksenteossa kaikkea tietoa aina arvioidaan arvojen kannalta, osana laajempaa keskustelua ja kokemusta yhteiskunnan edusta. Näin tämä prosessi toimii. Jos kalatutkijat ja kalastajat ovat keskenään erimielisiä kalakantojen kestävydestä ja kalastuksen sopivasta määrästä, kansanedustajat joutuvat valitsemaan, kumpaa kuunnella enemmän ja mikä on yhteiskunnan etu.

Arviointi ei tehdä ainoastaan arvojen vaan myös omien äänestäjien kannalta. Haastattelututkimukset paljastavat, että päätöksenteon hetkellä, esimerkiksi äänestyksessä, päättäjät eivät juuri koskaan kykene esittämään yksilöityjä esimerkkejä tieteellisistä tutkimuksista, jotka olisivat vaikuttaneet päätökseen. Tuona hetkenä poliittiset päättäjät ajattelevat enemmän puolueensa tai äänestäjiensä etua.

Demokratiassa näin pitääkin olla, mutta kaikkien eduksi on, jos päätösten perustelut kestävät asiantuntija-arvioinnin. Asioiden valmistelussa yleensä etsitään mahdollisimman laajaa tieteellistä konsensusta, mutta

aina sitä ei ole helppoa löytää. Itse asiassa OECD on antanut kriittisen arvion suomalaisesta kuulemismenettelystä. OECD:n arvion mukaan valiokuntien kuulemismenettelyn tavoitteena on pikemminkin konsensuksen tavoittelu kuin aito näytön kerääminen lain vaikutuksista.

Konsensuksen tavoittelu ei ole helppoa, koska tieto on niin usein ristiriitaista ja havainnot vastakkaisia. Valiokunnassa kuultavana olevat asiantuntijat voivat samanlaisesta koulutuksestaan huolimatta päätyä aivan erilaisiin näkemyksiin. Näin ei tapahdu vain yhteiskuntatieteissä ja oikeustieteissä vaan myös luonnontieteissä. On selvää, että esimerkiksi lääkelain uudistamisessa on kuunneltu erityisen tarkasti juuri lääkäreitä. Kuitenkaan samanlainen tieteellinen koulutus ei ole taannut sitä, että esimerkiksi potilasjärjestöjen ja lääketeollisuuden palveluksessa olevat lääkäriasiantuntijat olisivat yhtä mieltä lääkkeiden viitehintajärjestelmästä tai niin sanotusta generisestä substituutiosta.

Tieteiden sisällä on erilaisia näkemyksiä, puhumattakaan tieteiden välillä. Ajatelkaamme vaikkapa sellaista yhteiskunnallista kysymystä kuin köyhyyttä. Köyhyyden syitä voidaan selittää kansantalouden kannalta väittämältä, että ihminen joutuu köyhyyteen, jos hänen kyvyilleen ei ole kysyntää työmarkkinoilla. Köyhyyden syitä voidaan selittää biologian kannalta, sillä monet sosiobiologit väittävät, että huono yhteiskunnallinen asema korreloi keskimääräistä alhaisemman älykkyyden kanssa. Köyhyyttä voidaan selittää kulttuuritutkimuksen näkökulmasta, koska tiettyjen arvojen puuttuminen saattaa vähentää ihmisen kannustimia pyrkiä elämässä eteenpäin. Köyhyyttä voidaan selittää myös valtiosääntöoikeuden kannalta esimerkiksi riittämättömänä perusoikeuksien toteutumisenä.

Täällä eduskunnassa Eduskunnan kirjaston tehtävänä on kerätä tällaista monipuolista tietoa päätöksenteon tueksi. Usein kuitenkin huomaamme, että tutkijat itse tuottavat sellaista tietoa, jota on hyvin vaikea käyttää päätöksenteossa. Annan esimerkin Sote –uudistuksesta.

Professori Juho Saari, joka viimeisen kahden vuosikymmenen aikana on ollut mukana asiantuntijana kaikissa maamme tärkeimmissä sosiaali- ja terveyspolitiikan uudistuksissa, on arvioinut tutkimustiedon käyttöä näissä uudistuksissa näin:

”Käytännössä sosiaalipolitiikan uudistamisen kannalta merkittävä systemaattinen tieto perustuu poikkeuksetta määrälliseen tai institutionaaliseen tutkimusotteeseen. Tiedossani ei ole laadullisilla menetelmillä tehtyä tutkimusta, joka olisi muodostanut olennaisen ja vaikuttavan osan politiikkaprosessia – jolle sitten sellaisena pidetä lehtien kautta esiin nostettuja tapauksia esimerkiksi sosiaaliturvan väärinkäytöksistä tai päihdeäitien hyvinvointi- ja terveysvajeista.”

Haastatteluihin perustuvaa laadullista tutkimusta tehdään paljon, mutta kuten tästä käy ilmi, sen merkitys on lähinnä retorinen, jos sellainenkaan. Kansanedustajat tarvitsevat nimenomaan tilastollista vertailutietoa ja laskutaitoa vertaillessaan eri vaihtoehtojen hyötyjä ja kustannuksia. Sisäisen tietopalvelun ekonomistit ovat onneksi myös tässä auttamassa.

Viime vaalikaudellahan usein kysyttiin, ajavatko perustuslakivaliokunnassa kuultavat valtiosääntötutkijat omaa poliittista agendaansa. En ota kantaa tähän kysymykseen, totean vain, että samanlaista keskustelua käydään kaikkialla maailmassa. On olemassa myös esimerkkejä siitä, kuinka tutkijat ovat manipuloineet kansanedustajia puhtaasti itsekkäistä syistä. Kuuluisa esimerkki tästä on vetypommin kehittäminen. Yhdysvalloissa kongressiedustajilla ei ollut asiantuntemusta arvioida, mitä fuusioreaktion synnyttäminen oikeasti vaatii, joten alan tutkijat pystyivät puhumaan omalle tieteen alalleen niin suuren rahoituksen, että se käytännössä vaaransi kaiken muun fysiikan tutkimuksen.

Samanlaista manipulaatiota voi tietysti tapahtua valmistelun aikana myös toisella tavalla: uudistusta kritisoivat tutkimustulokset jätetään huomioimatta. Osmo Soininvaara on muun muassa esittänyt, että

epämiellyttävän tutkimustiedon salaaminen asioiden valmistelussa tulisi rinnastaa korruptioon, koska se on samalla tavalla yleisen edun vastaista kuin lahjonta.

Hyvät kuulijat,

Lopuksi palaan vielä päivystävään dosenttiin. Arvaatteko, kuinka tämä käsite päivystävästä dosentista on syntynyt? Tarkkaa tietoa minulla ei ole, mutta esitän kuitenkin tässä hyvän arvauksen.

Vuonna 1947 eduskunnassa käsiteltiin hallituksen esitystä Suomen Akatemian perustamisesta. Matemaatikko Leo Sario perusti tuolloin eduskunnan kahvilaan oman toimistonsa, alkoi päivystää ja kirjoittaa puheita jokaiselle edustajalle, joka kannatti esitystä. Johannes Virolainen kertoi tästä näin:

”Hankkeen kannattajilla oli erityinen työpaja, jossa tehtiin valmiita puheita, joita sitten edustajille syötettiin. Ja sitten, vähän ajan kuluttua, myös akatemian vastustajat alkoivat tehdä

valmiita puheita, joita tänne tuotiin. Edustajat monta kertaa hyvin suuressa kiireessä alkoivat

lukea niitä. Eräs tunnettu sosiaalidemokraatti luki tästä pöntöstä puhetta, että sitten kun,

herra puhemies, se Suomen Akatemia perustetaan, niin sinne pitää perustaa myös osasto suomen kielen ja kirjallisuuden hoitamista varten aivan samalla tavalla kuin Ranskan Akatemiassa.

Ranskan akatemia on saanut aikaan sen, että monet kansankirjailijat ovat nousseet maineeseen

ja kunniaan ja tulleet kansainvälisesti tunnetuiksi, kuten esimerkiksi tunnettu Kurjien

kirjoittaja Huugon Viktori. Eräs meidän ryhmämme jäsen vastustaessaan akatemiaa oli saanut

tekstin vastapuolelta tekstin ja aloitti: ”Herra puhemies! Siihen aikaan, kun minä opiskelin

Amerikan yliopistossa, meneteltiin niin ja niin. Sitten hän huomasi, että ei ollut Amerikassa

koskaan käynytäkään.”

Tämä kertomus ei aseta tuon ajan kansanedustajia kovin kauniiseen valoon. Nämä kansanedustajat olivat pelkästään passiivisia puheautomaatteja, jotka lukivat toisten kirjottamia tekstejä, vailla omaa tahtoa ja tavoitteita.

Luulen, että kukaan ei tahdo, että kansanedustajat toimivat näin. Kansanedustajan täytyy olla valmis kuuntelemaan eri tahoja ja keräämään parasta mahdollista tietoa, mutta päätöksiä tehdessään hänen täytyy itsenäisesti muodostaa mielipiteensä. Läheisyys äänestäjiin on tärkeätä, mutta samalla tarvitaan myös kykyä ottaa etäisyyttä, jotta asioita voi tarkastella eri kannoilta.

Viisautta politiikassa on juuri se, että osaa tulla ihmisiä lähelle, mutta pystyy katsomaan asioita myös kaukaa.

Kiitos!